

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Україна активно проводить енергетичні реформи, спрямовані на розвиток ринкових принципів управління. Впровадження ринкових методів, зокрема оптового ринку електроенергії, створює складнощі управління, особливо в реальному часі. Це вимагає особливого підходу до стратегій управління енергоефективністю. Одним з ключових напрямків є впровадження енергозберігаючих заходів, таких як модернізація обладнання та програми енергоефективності. Ці заходи спрямовані на зменшення витрат енергії та покращення конкурентоспроможності підприємств.

Ключові слова: модернізація, енергетичні реформи, ринкові принципи, енергозберігаючі заходи, конкурентоспроможність.

Abstract

Ukraine is actively implementing energy reforms aimed at developing market-based management principles. The introduction of market methods, including the wholesale electricity market, creates challenges in management, especially in real time. This requires a special approach to energy efficiency management strategies. One of the key directions is the implementation of energy-saving measures, such as equipment modernization and energy efficiency programs. These measures are aimed at reducing energy costs and improving the competitiveness of enterprises.

Keywords: modernization, energy reforms, market principles, energy-saving measures, competitiveness.

Вступ

Україна в останні десятиліття проводить реформи в енергетичному секторі, спрямовані на впровадження ринкових методів управління. Зокрема, було запроваджено оптовий ринок електроенергії, на якому відбуваються операції з купівлі-продажу електричної енергії за участі різних суб'єктів, включаючи енергогенеруючі компанії, системних операторів та незалежних постачальників [1]. Однак, особливості електроенергії в умовах ринкового функціонування вимагають особливого підходу до керування та ускладнюють процес управління в реальному часі. Жорсткі вимоги щодо балансу потужності та якості електричної енергії створюють складнощі для споживачів у спостереженні за змінами цін та реагуванні на них [2].

Основна частина

Важливим етапом стратегії управління енергоефективністю є впровадження енергозберігаючих заходів. Оновлення технічного обладнання та інфраструктури є важливим етапом стратегії управління енергоефективністю, спрямованої на зниження енерговитрат та підвищення їх ефективності. Це відбувається в контексті енергетичних реформ, спрямованих на стимулювання енергоефективних рішень та підтримку ринкових принципів управління. Впровадження ринкових механізмів сприяє застосуванню конкурентних стратегій зниження цін на енергію та стимулює інновації у сфері енергоефективності, що підсилює ефективність енергозберігаючих заходів. Результатом є підвищення конкурентоспроможності підприємств на ринку, оптимізація витрат на енергію та зменшення впливу на навколишнє середовище [5].

Заходи з енергозбереження - це комплекс заходів, що знижує надмірну витрату енергоресурсів. У цілому, витрати на електроенергію складають приблизно 30% від усіх витрат. Тому проведення заходів з енергозбереження дозволяє:

- знизити витрати виробництва;
- знизити ймовірність виникнення аварій шляхом поновлення електрообладнання;
- вивільнити додаткові кошти для модернізації потужностей і розширення виробництва.

Усі заходи повинні носити комплексний і систематичний характер. Основна мета - скоротити витрату енергії від зовнішніх джерел. Перший науковий підхід до формування стратегії управління енергоефективністю передбачає врахування цільових орієнтирів та факторів діяльності підприємства. Тобто, заходи з енергозбереження мають не лише економічне значення, але й важливі соціальні та екологічні впливи. Зменшення витрат енергії може призвести до зниження викидів в атмосферу та покращення якості повітря, що сприяє покращенню здоров'я населення та зменшенню впливу на зміну клімату. З огляду на законодавчий критерій інноваційного підприємства [2], енергосервісну компанію [3], ми можемо характеризувати не як інноваційне підприємство, а як підприємство-реалізатор інновацій [4]. Тобто, енергосервісна компанія користується готовим інноваційним продуктом і економічний ефект від його використання прямо впливає на економічну ефективність функціонування самої компанії.

Для енергосервісних компаній роль інновацій полягає у тому, що це джерело життєдіяльності, ефективності, конкурентоздатності, оскільки, впровадження енергозберігаючих технологій потребує якісного моніторингу інноваційних досягнень у сферах освітлення, опалення, кондиціонування і вентиляції, гаряче водопостачання та інше. Крім того, успішна стратегія управління енергоефективністю передбачає постійне вдосконалення та моніторинг енергетичних процесів на підприємстві. Це включає в себе аналіз споживання енергії, виявлення та усунення енергетичних втрат, а також пошук нових можливостей для підвищення ефективності використання енергії. Також важливим аспектом управління енергоефективністю є залучення персоналу до процесу енергозбереження та надання їм необхідних знань та навичок для раціонального використання енергії. Такий підхід сприяє формуванню енергоефективної культури на підприємстві та забезпечує постійний розвиток у цьому напрямку.

Особлива роль методів управління полягає у тому, щоб створити умови для чіткої організації процесу управління, використання сучасної техніки і прогресивної технології організації праці і виробництва, забезпечити їх максимальну ефективність при досягненні поставленої мети.

Висновки

Впровадження енергозберігаючих заходів та постійне вдосконалення процесів управління енергоефективністю є ключовими аспектами стратегії, спрямованої на забезпечення ефективного використання енергії та зменшення впливу на навколишнє середовище. Ці заходи дозволяють підприємствам не лише знижувати витрати на енергопостачання, а й покращувати свою конкурентоспроможність, зменшувати викиди в атмосферу та мінімізувати негативний вплив на зміну клімату. Тому реалізація цих заходів є важливим кроком у напрямку сталого розвитку та забезпечення економічної, екологічної та соціальної стабільності підприємств та суспільства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Правила оптового ринку електроенергії України / Національна комісія регулювання електроенергетики України. – (Нормативний документ НКРЕ. Постанова НКРЕ № 921. Протоколо Ради Оптового ринку електричної енергії України № 14 від 04.09.2023 р.). Режим доступу : <http://forca.com.ua/knigi/pravila/pravila-optovogo-rinku-elektrichnoi-energii-ukraini.html>.
2. Брич В., Франчук Л., Микитюк В., Федірко М. Розбудова ринку енергосервісних послуг: світовий досвід та українські реалії. Вісник ТНЕУ. 2017. № 3. С. 7-20.
3. Литвин І. В. Особливості пошуку інноваційних ідей у системі креативного менеджменту. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.7. С. 360-364.
4. Пакулін С. Л., Пакуліна А. А. Управління сталим розвитком сучасного підприємства. ТРАЕКТОРИЯ НАУКИ. 2016. № 3(8). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/trna_2016_2_3_5.
5. Чмут Т.К. Управління енергетичним підприємством. Навч. посібник. – Харків, 1999. – 358с.

Самойлов Володимир Юрійович: студент групи ЕЕ-21б, факультет електроенергетики та електромеханіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vova254376@gmail.com.

Лебедь Денис Юрійович – асистент кафедри ЕСЕЕМ, факультет електроенергетики та електромеханіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: 4e15b.lebyd@gmail.com

Volodymyr Yuriyovych Samoïlov: student of group EE-21b, Faculty of Electrical Power Engineering and Electromechanics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vova254376@gmail.com.

Lebed Denys Yuriïovych – Department of Power Engineering and Electromechanics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: 4e15b.lebyd@gmail.com